

ALTYAPI SPORCULARININ SOSYAL MEDYA VE KÜLTÜREL MİRAS İLGİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Evaluation of Interest of Young Athletes in Social Media and Cultural Heritage

Hicran Hanım HALAÇ*
Fikret BADEMCI*

Öz

Kültürel miraslar barındırdıkları değerler bakımından korunması gereken varlıklar olmasına karşın günümüzde yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadırlar. Bu durumun temelinde ise bireylerin kültürel miras bilincinin yeterli düzeyde olmaması yatmaktadır. Toplumların kültürel miras bilinçlerinin artırılmasında gerek bireylere gerekse kurumlara önemli roller düşmektedir. Bu bağlamda sporcular gibi toplumda ön planda bulunan kişilerin kültürel mirasa olan ilgilerinin artırılması ve bu kişilere kültürel miras bilincinin aşılması, konu ile ilgili farkındalığının topluma yayılmasında önem arz etmektedir. Çalışmanın amacı, altyapı sporcularının kültürel miras ilgilerini araştırmak ve sosyal medyada karşılaştıkları kültürel miraslara olan yaklaşımlarını ortaya koymaktır. Çalışmanın evrenini Türkiye’de aktif olarak spor yapan lisanslı altyapı sporcuları oluşturmaktadır. Evrenin geniş olması nedeniyle katmanlı örneklem alma yolu tercih edilerek ekonomik, sosyal ve kültürel anlamda farklılık gösteren 7 farklı bölgeden her birinden 50 lisanslı altyapı sporcusu olmak üzere toplamda 350 sporcuyu kapsayan örneklem seçilmiştir. Bölge içinde örneklem gerçekleştirileceği şehirlerin belirlenmesinde ise yöntem olarak basit rastgele örneklem yöntemi tercih edilmiştir. Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama model kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama tekniği olarak anket tercih edilmiştir. Anketlerden elde edilen veriler IBM SPSS STATISTICS 22 programına aktararak frekans ve yüzde değerlerine göre analiz edilip yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda altyapı sporcularının kültürel mirasa ilgi duymalarına karşın yeterli bilgiye sahip olmadıklarına ve bu bilgi düzeylerinin artırılmasında sosyal medyanın etkin rol alabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: kültürel miras, sosyal medya, sporcu, betimsel tarama, ilgi.

* Doç. Dr., Eskişehir Teknik Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü, Eskişehir/Türkiye. E-posta: hhalac@eskisehir.edu.tr. ORCID: 0000-0001-8046-9914.

* Öğr. Gör., Fırat Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Mimarlık ve Şehir Planlama Bölümü, Elazığ/Türkiye. E-posta: fikretbademci@gmail.com. ORCID: 0000-0003-4860-9416.

ABSTRACT

Although cultural heritages are assets that need to be protected in terms of the values they contain, today they are in danger of extinction. The basis of this situation is that individuals' awareness of cultural heritage is not at a sufficient level. Both individuals and institutions have important roles in increasing the cultural heritage awareness of societies. In this context, it is important to increase the interest of people who are at the forefront of the society, such as athletes, to cultural heritage and to instil awareness of cultural heritage in these people in spreading awareness of the issue to the society. The aim of the study is to investigate the interests of young athletes in cultural heritage and to reveal their approaches to the cultural heritage they encounter on social media. The universe of the study consists of licensed young athletes actively doing sports in Turkey. Due to the large size of the universe, a stratified sampling method was preferred, and a total of 350 athletes samples, 50s each whom were licensed infrastructure athletes from each of 7 different regions that differ economically, socially and culturally, were selected. The simple random sampling method was preferred as the sampling method in determining the cities in the region where the sampling will be carried out. A descriptive model, one of the quantitative research methods, was used in the study. The questionnaire was preferred as the data collection technique in the study. The data obtained from the surveys were transferred to IBM SPSS STATISTICS 22 program and analyzed and interpreted according to frequency and percentage values. As a result of the research, it was concluded that although they are interested in cultural heritage, they do not have enough information and social media can play an active role in increasing this knowledge level.

Keywords: cultural heritage, social media, athlete, descriptive search, interest.

Giriş

Kültürel öğeler toplumların ortak geçmişlerini yansıttasının yanı sıra barındırdıkları duygular ve oluşturdukları aidiyet hissi nedeniyle de korunmaya değerdir (Çetinkaya, 2018). Somut ve somut olmayan niteliklere sahip olan bu öğeler geçmiş, şimdiki ve gelecek nesiller için estetik, tarihi, bilimsel, sosyal veya manevi değer anlamı taşıyan kültürel bir öneme sahiptir (ICOMOS, 2013). Bu öğeler bina gibi dokunulabilen nesnelere olabirirken bir şarkı gibi söylenilebilen ya da bir hikâye gibi anlatılabirilen varlıklar da olabilir (UNESCO, 2011).

Kültürel miraslar bireylerin ve toplumların geçmişleri ile tarihsel, kültürel ve sosyal anlamda bağlantı kurmasına katkıda bulunmasına karşın temelde bakıldığında kültürel mirasların yok olma tehlikesiyle karşı karşıya oldukları görülmektedir (Ivey, 2008; Sullivan, 2015). Toplumların ortak mi-

rasları olan kültürel öğelerin yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması için koruma çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır (Yakar vd., 2021). Bu bağlamda kültürel mirasların korunması ve geleceğe aktarılması için farkındalık oluşturulması gerekmektedir. Bu farkındalığın oluşturulmasında bireysel olarak yapılan çalışmaların yanı sıra UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization), ICOMOS (International Council on Monuments and Sites), ICCROM (The International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property) gibi uluslararası kuruluşların yaptıkları çalışmalar önemli rol oynamaktadır.

Birleşmiş Milletlere bağlı eğitim, bilim ve kültür organizasyonu olan UNESCO'nun temel amaçlarından bir tanesi de mirasımızı koruma ve yaratıcılığı teşvik etmektir (UNESCO, 2014). 1972 yılında ICOMOS'un da desteğiyle UNESCO tarafından düzenlenen Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunmasına Dair Sözleşme, kültürel mirasın korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması için ortaya atılan ilk önerme olarak karşımıza çıkmaktadır (UNESCO, 1972). Sözleşmeyi kabul eden devletler kültürel miraslarının koruma programlarına dâhil edilmesi, mirasların korunması ve tanıtılmasına yönelik bilimsel faaliyetlerde bulunma, mirasların eğitim-öğretim faaliyetlerine dâhil edilmesi, mirasların tanıtımının yapılarak farkındalık kazandırılması gibi konularda çalışmalar yapmayı taahhüt etmiştir.

Kültürel miras farkındalığının oluşturulmasında eğitim ve tanıtım faaliyetleri önem arz etmektedir. Bireylerin kültürel miras eğitimini küçük yaşta alması, bu bilince küçük yaşlarda sahip olması, toplumların gelecekte kültürel miras farkındalıklarının yükselmesine olanak tanımaktadır. Gençlerin kültürel mirası tanıması, onlarla etkileşime geçmesi, kültürel konulara aktif olarak katılması, bir yandan gençlerin geçmişi tanımaya katkı sağlarken diğer yandan da kültürel mirasların sürdürülebilirliğine katkı sağlamaktadır.

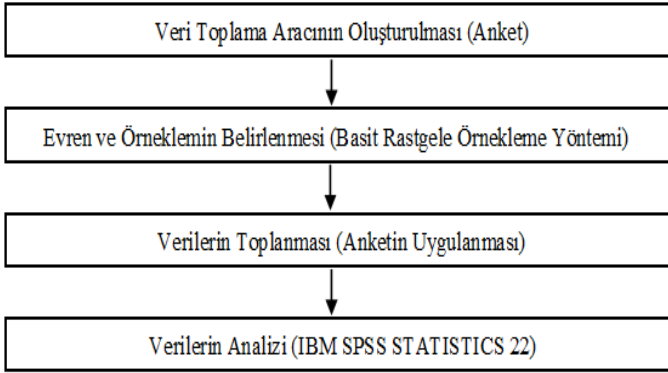
Bireylere kültürel miras bilincinin genç yaşlarda kazandırılmasının yanı sıra sporcular gibi toplumda ön planda yer alan bireylere bu bilincin kazandırılması da kültürel mirasların tanıtımı bakımından önemlidir. Sporcular toplumda sürekli olarak göz önünde bulunan ve toplum tarafından takip edilen kişilerdir. Bu durumun etkisiyle sporcular pazarlamada marka yüzü olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durumun temelinde sporcuların geleneksel medyada ön planda bulunmasıyla birlikte sosyal medyada takip edilmesi yatmaktadır. Yaygın etkinin hız kazandığı günümüz kitle iletişim araçlarında sosyal medyanın yaygın etki gücünün günden güne arttığı görülmektedir (Halaç ve Ulaş, 2020). Sporcular sosyal medya üzerinden yaptıkları paylaşımlar aracılığıyla takipçilerini kolaylıkla yönlendirebilmekte, onlara marka

yüzü oldukları ürünleri satın alırdabilmekte hatta ürünlerin reklamı için takipçilerinden destek isteyebilmektedirler. Bu durum markalar için kolaylıkla ulaşamayacakları bir reklam gerçekleştirilmektedir (Berk ve Bayrak, 2019).

Yapılan araştırmalar sporun kendisinin de sosyal ve kültürel bir etkinlik olmasına karşın sporcuların kültürel değerler konusundaki farkındalıklarının az olduğunu göstermektedir (Halaç vd., 2017; Halaç ve Bademci, 2019a). Sporcuların entelektüel birikimin artması ve tarihle bağlantılarının sağlanması açısından önemli olan kültürel miras bilinçlendirmesi aynı zamanda kültürel mirasların korunması açısından da önemlidir. Sporcular aracılığıyla kültürel mirasların daha fazla göz önünde olması, kültürel mirasların korunması sürecinde önemli rol oynayacaktır (Halaç ve Bademci, 2019b). Çalışmanın amacı, altyapı sporcularının kültürel miras ilgilerini araştırmak, sosyal medyada karşılaştıkları kültürel miraslara olan yaklaşımlarını ortaya koymak ve böylece sporcular için sosyal medya aracılığıyla kültürel miras tanıtımına yönelik çalışmaların yapılıp yapılamayacağını tespit etmektir.

Yöntem

Altyapı sporcularının kültürel miras ve sosyal medya kullanımına yönelik görüşlerinin belirgin bir farklılık gösterip göstermediğini ortaya koyan bu araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel tarama modeli, olaylar arasındaki ilişkiyi ortaya koymak ve belirli standartlar dâhilinde değerlendirmeler yapmak amacıyla kullanılan bir araştırma yaklaşımıdır (Çepni, 2012).

Şema 1. Çalışmadaki süreçlerin şematik gösterimi

Çalışmada sırasıyla veri toplama aracı olan anket oluşturulmuş, evren ve örneklem basit örnekleme yöntemi ile belirlenmiş, bu örnekleme anket uygulanmış ve veriler IBM SPSS STATISTICS 22 programı ile analiz edilmiştir (Görsel 1). Araştırmada veri toplama tekniği olarak anket tercih edilmiştir.

Çalışmamız Eskişehir Teknik Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik kurulu tarafından onaylanmıştır (Tarih: 31.01.2020, Sayı: 2281).

Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılmak üzere daha önceden yapılmış anket çalışmaları incelenmiştir. İnceleme sonucunda araştırma konusuyla ilgili olan “Üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanım ve doyumları üzerine bir saha araştırması”, “Z kuşağı mensubu öğrencilerin sosyal medya kullanım alışkanlıkları” adlı lisansüstü tezlerinde, “Sosyal medyada kültürel sermaye ölççeği: ölçek geliştirme çalışması” ve “Gençlerin sosyal medya kullanım amaçları ile sosyal medya bağımlılığı ilişkisinin incelenmesi” adlı makalelerinde yer alan ölçeklerin geliştirilmesiyle yeni bir anket oluşturulmuştur (Sevkan, 2019; Coşkun, 2019; Seyfi, 2017; Çömlekçi ve Başol, 2019). Ankette, cinsiyet, yaşanılan şehir, yaş, branş gibi demografik soruların yanı sıra, sporcuların kültürel mirasları ziyaret edip etmediğini, kültürel miraslarla ilgili bilgi kaynaklarının neler olduğunu, sosyal medyada karşılaştıkları kültürel miraslarla etkileşimlerinin nasıl olduğunu belirlemeye yönelik sorular bulunmaktadır. Sorular 2’li 3’lü ve 5’li likert tipinde hazırlanmıştır. Likert tipi sorularda konu ile ilgili ifadeler ve bu ifadelere katılımcının katılım düzeyini gösterebileceği iki aşırı uç arasında birden çok seçenek bulunmaktadır (Turan vd., 2015).

Evren ve Örneklem

Anket Türkiye sınırları içerisinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma evrenini, Türkiye’de aktif olarak spor yapan lisanslı altyapı sporcuları oluşturmaktadır. Evrenin geniş olması nedeniyle örneklem alma yolu tercih edilmiştir. Araştırmanın, evreni büyük ölçüde yansıtabilmesi adına örneklem yöntemlerinden katmanlı örneklem yöntemi tercih edilmiş ekonomik, sosyal ve kültürel anlamda farklılık gösteren 7 farklı bölgeden her bölgeden 50 lisanslı altyapı sporcusu olmak üzere toplamda 350 sporculuk örneklem seçilmiştir. Bölge içinde örneklemin gerçekleştirileceği şehirlerin belirlenmesinde ise örneklem yöntemi olarak “Basit Rastgele Örneklem Yöntemi” tercih edilmiştir. Bu bağlamda çalışmanın örneklemini Akdeniz bölgesinden Antalya ve Mersin, Doğu Anadolu bölgesinden Elazığ ve Malatya, Ege bölgesinden İzmir ve Manisa, Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nden Adıyaman ve Şanlıurfa, İç Anadolu bölgesinden Konya ve Ankara, Karadeniz bölgesinden Ordu ve Zonguldak, Marmara bölgesinden ise Balıkesir ve Bursa şehirleri oluşturmaktadır.

Verilerin Analizi

Altyapı sporcularının kültürel miras ilgilerini araştırmak ve sosyal medyada karşılaştıkları kültürel miraslara olan yaklaşımlarını belirlemek amacıyla yapılan bu araştırmada cevaplar sorudaki seçenek sayısına göre 1-5 arasında kodlanmış ve IBM SPSS STATISTICS 22 programına aktarılmıştır. IBM SPSS STATISTICS 22 programından gelen veriler, frekans ve yüzde değerlerine göre analiz edilip yorumlanmıştır.

Bulgular ve Tartışma

Araştırmaya Türkiye genelinde 12-18 yaş aralığında futbol, basketbol, voleybol gibi farklı branşlarda lisanları bulundan 350 altyapı sporcusu katılmıştır.

Yaş	Analiz Açıklama	Cinsiyetiniz		Toplam
		Kadın	Erkek	
12	Kişi Sayısı	27	10	37
	Yüzde (%)	7,7%	2,9%	10,6%
13	Kişi Sayısı	15	11	26
	Yüzde (%)	4,3%	3,1%	7,4%
14	Kişi Sayısı	17	11	28
	Yüzde (%)	4,9%	3,1%	8,0%
15	Kişi Sayısı	22	26	48
	Yüzde (%)	6,3%	7,4%	13,7%
16	Kişi Sayısı	31	97	128
	Yüzde (%)	8,9%	27,7%	36,6%
17	Kişi Sayısı	20	17	37
	Yüzde (%)	5,7%	4,9%	10,6%
18	Kişi Sayısı	26	20	46
	Yüzde (%)	7,4%	5,7%	13,1%
Toplam Kişi Sayısı (n)		158	192	350
Toplam Yüzde (%)		45,1%	54,9%	100,0%

Tablo 1. Ankete katılan altyapı sporcularının yaş dağılımı

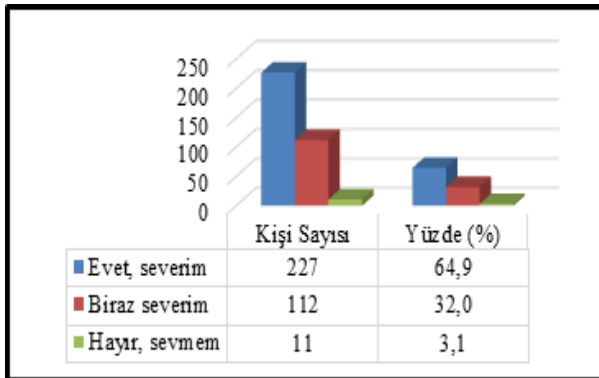
Tablo 1'e bakıldığında katılımcıların %10,6'sının 12, %7,4'ünün 13, %8,0'ünün 14, %13,7'sinin 15, %36,6'sının 16, %10,6'sının 17 ve %13,1'inin 18 yaşında olduğu görülmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğunu 16 yaşındaki sporcular oluşturmaktadır. Diğer yaş gruplarındaki ankete katılan spor-

cuların sayıları arasında ise belirgin bir farklılık görülmemektedir. Tabloya göre katılımcıların %45,1'inin kadın, %54,9'unun ise erkek olduğu görülmektedir. Katılımcıların cinsiyet dağılımına bakıldığında erkek katılımcı oranının fazla olduğu görülürken katılımcılar arasındaki cinsiyet dengesizliğinin yoğun olmadığı görülmektedir.

Branş	Analiz Açıklama	Cinsiyetiniz		Toplam
		Kadın	Erkek	
Futbol	Kişi Sayısı	82	179	261
	Yüzde (%)	23,4%	51,1%	74,6%
Basketbol	Kişi Sayısı	45	10	55
	Yüzde (%)	12,9%	2,9%	15,7%
Voleybol	Kişi Sayısı	31	3	34
	Yüzde (%)	8,9%	0,9%	9,7%
Toplam Kişi Sayısı (n)		158	192	350
Toplam Yüzde (%)		45,1%	54,9%	100,0%

Tablo 2. Ankete katılan altyapı sporcularının branş dağılımı

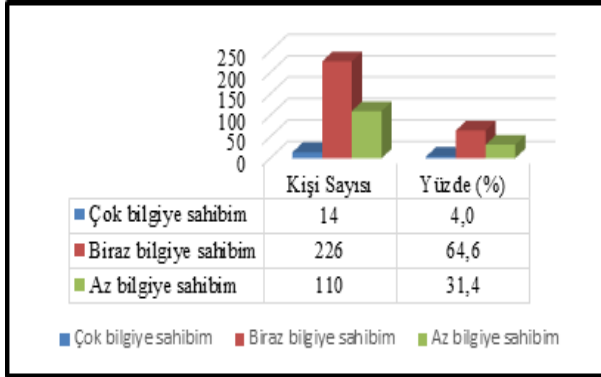
Ankete katılan sporcular futbol, basketbol ve voleybol branşlarında mücadele etmektedirler. Tablo 2'ye bakıldığında katılımcıların %74,6'sının (261) futbol, %15,7'sinin (55) basketbol, %9,7'sinin (34) ise voleybol sporcusu olduğu görülmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğunu futbol oynayan sporcular oluştururken futbol oynayan sporcuları sırasıyla basketbol oynayan sporcular ve voleybol oynayan sporcular takip etmektedir.

Tablo 3. Katılımcıların “Tarihi yapıları ve sokakları gezmeyi sever misiniz?” sorusuna verilen cevapların dağılımı

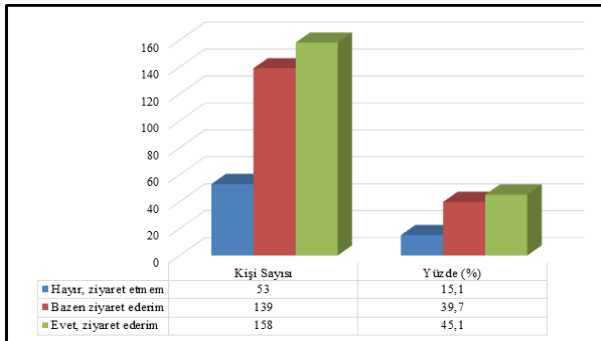
Ankete katılımcılara yöneltilen “Tarihi yapıları ve sokakları sever misiniz?” sorusuna katılımcıların %64,9'u “evet, severim”, %32,0'ı “biraz seve-

rim” ve %3,1’i ise “hayır, sevmem” yanıtını vermiştir (Tablo 3). Tabloya baktığında katılımcıların büyük çoğunluğunun kültürel miraslarımızı ziyaret etmeyi sevdiği, küçük bir kısmının ise kültürel miraslara ilgi duymadığı görülmektedir. Tablodan gelen veriler genellendiğinde altyapı sporcularının somut nitelikler taşıyan kültürel miraslar ilgi duyduğu söylenebilmektedir.

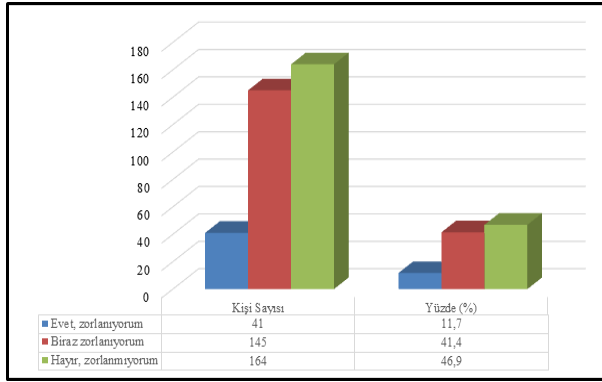
Tablo 4. Katılımcıların “Türkiye’deki tarihi yapılar hakkında ne kadar bilgiye sahibsiniz?” sorusuna verilen cevapların dağılımı

Ankette katılımcılara yöneltilen “Türkiye’deki tarihi yapılar hakkında ne kadar bilgiye sahibsiniz?” sorusuna katılımcıların %4,0’ı “çok bilgiye sahibim”, %64,6’sı “biraz bilgiye sahibim” ve %31,4’ü ise “az bilgiye sahibim” yanıtını vermiştir (Tablo 4). Tabloda katılımcıların çoğunluğunun tarihi yapılarla ilgili biraz bilgiye sahip oldukları görülmekteyken az bilgiye sahip olanların oranının yüksekliği ve çok bilgiye sahip olan sporcuların oranının düşüklüğü dikkat çekmektedir. Tablo altyapı sporcularının kültürel miraslar hakkında bilgi sahibi olduklarını fakat bu bilginin yeterli seviyede olmadığını düşündüklerini göstermektedir. Bu bağlamda altyapı sporcularının kültürel miraslar hakkında bilgilendirilmesi gerekliliği ön plana çıkmaktadır.

Tablo 5. Katılımcıların “Spor organizasyonlarına gittiğiniz farklı şehirlerde tarihi yapıları ziyaret eder misiniz?” sorusuna verilen cevapların dağılımı

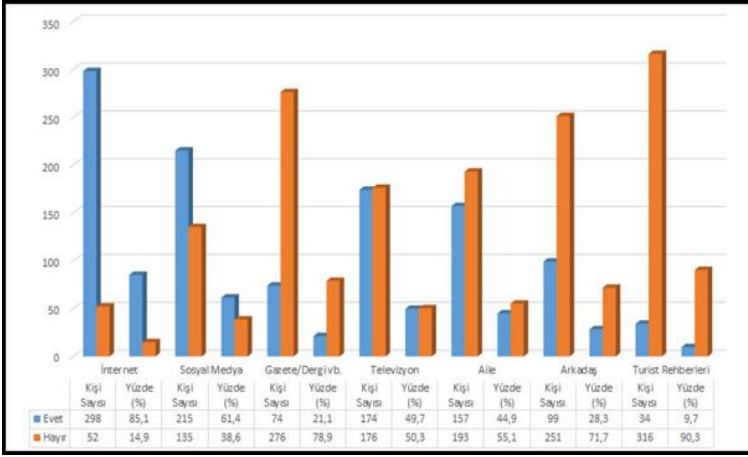
Ankette katılımcılara yöneltilen “Spor organizasyonlarına gittiğiniz farklı şehirlerde tarihi yapıları ziyaret eder misiniz?” sorusuna katılımcıların %15,1’i “hayır, ziyaret etmem”, %39,7’si “bazen ziyaret ederim” ve %45,1’i ise “evet, ziyaret ederim” yanıtını vermiştir (Tablo 5). Tabloya bakıldığında altyapı sporcularının tarihi yapıları ziyaret etme oranının düşük olduğu görülmektedir. Tablo 3 ve Tablo 5 birlikte değerlendirildiğinde sporcuların somut niteliklere sahip kültürel miraslara ilgi duymalarına karşın onları ziyaret etmede yetersiz kaldıkları anlaşılmaktadır. Altyapı sporcularının kültürel mirasları ziyaret etmeleri için gereken fırsatların oluşturulması gerekliliği ön plana çıkmaktadır.

Tablo 6. Katılımcıların “Tarihi yapılar hakkında bilgi edinmekte zorlanıyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların dağılımı

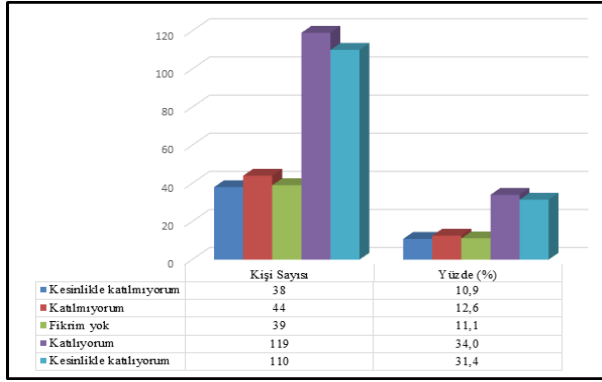
Ankette katılımcılara yöneltilen “Tarihi yapılar hakkında bilgi edinmekte zorlanıyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %11,7’si “evet, zorlanıyorum”, %41,4’ü “biraz zorlanıyorum” ve %46,9’u ise “hayır, zorlanmıyorum” yanıtını vermiştir (Tablo 6). Tabloya bakıldığında altyapı sporcularının büyük çoğunluğunun kültürel miraslar hakkında bilgi edinmesi için kültürel miraslar hakkındaki mevcut bilgi kaynaklarına ulaşımın yeterli olduğu sporcuların kültürel miraslar hakkında bilgi edinmekte zorlanmadığı görülmektedir. Tablo 3, Tablo 4 ve Tablo 6 birlikte değerlendirildiğinde altyapı sporcularının kültürel miraslara ilgi duyduğu ve kültürel miraslarla ilgili bilgi kaynaklarına erişimde zorluk yaşamadığı görülürken kültürel miraslarla ilgili bilgilerinin yeter olmadığını düşündükleri anlaşılmaktadır. Bu bağlamda altyapı sporcularının kültürel miraslarla ilgili bilgi edinmeye zaman ayırmadıkları söylenebilir. Toplumda ön planda yer alan sporcuların kültürel miras bilinçlenmesinin hem sporculara hem de kültürel miraslara katkısı düşünüldüğünde sporcuların kültürel miras farkındalığının artırılmasında sporcuların doğrudan kültürel miras bilgilendirmesi olmaksızın yaşamlarının

içerisinde kültürel miras farkındalık çalışmalarının adapte edilmesi gerekliliği öne çıkmaktadır.

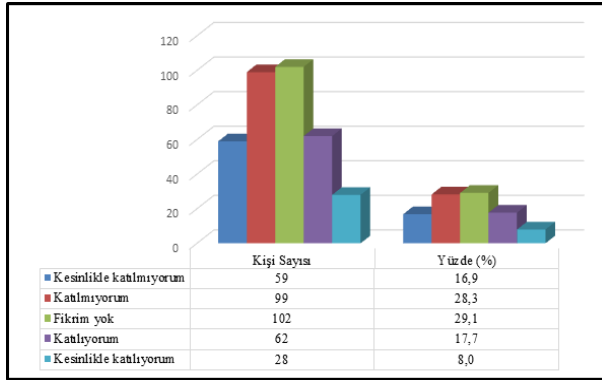
Tablo 7. Katılımcıların “Tarihi yapılar hakkında nereden bilgi ediniyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların dağılımı

Ankette katılımcılara yöneltilen “Tarihi yapılar hakkında nereden bilgi ediniyorsunuz?” sorusuna katılımcıların %85,1’i “internet”, %61,4’ü “sosyal medya” ve %21,1’i “gazete/dergi vb.”, %49,7’si “televizyon”, %44,9’u “aile”, %28,3’ü “arkadaş”, %9,7’si ise “turist rehberleri” yanıtını vermiştir (Tablo 7). Tabloya bakıldığında altyapı sporcularının büyük çoğunluğunun kültürel miraslarla ilgili bilgi kaynağı olarak interneti ve sosyal medyayı kullandığı görülmektedir. Kültürel miraslarla ilgili bilgi kaynağı olarak en az tercih edilen seçenekler olarak ise turist rehberleri ile gazete/dergi vb. ön plana çıkmaktadır. Tablo 7’ye bakıldığında sporculara kültürel miras tanıtımı ve bilinçlendirmesinde kullanılacak kitle iletişim aracı olarak internet ve sosyal medyanın tercih edilmesi, sporcuların ilgilerinin çekilmesi bağlamında uygun olacaktır. Bununla birlikte bireylerin internet ve sosyal medyada fazlaca zaman geçirdiği de göz önüne alındığında altyapı sporcularının doğrudan kültürel miras araştırması yapmaksızın bu kitle iletişim araçlarında kullanılacak kültürel miras öğeleri bireyleri farkındalıklarının artırılmasına katkı sağlayacaktır.

Tablo 8. Katılımcıların “Sosyal medyada gördüğüm tarihi alanları gezmek isterim” cümlesine yaklaşımlarının dağılımı

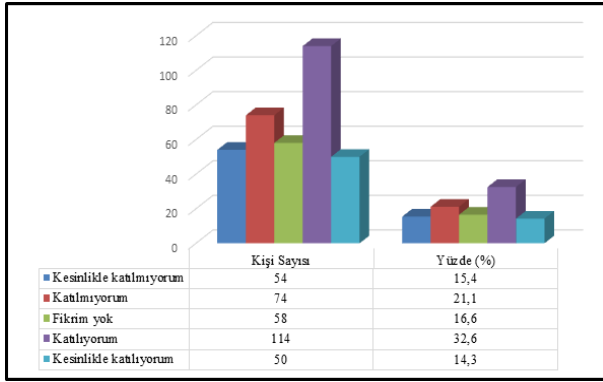
Sosyal medyanın kültür ve kültürel faaliyetlerle ilişkisinin altyapı sporcularındaki yansımalarını belirlemeye yönelik olarak hazırlanan “Sosyal medyada gördüğüm tarihi alanları gezmek isterim” cümlesi için katılımcıların %31,4’ü “kesinlikle katılıyorum”, %34,0’ı “katılıyorum”, %11,1’i “fikrim yok”, %12,6’sı “katılmıyorum”, %10,9’u ise “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğini tercih etmiştir (Tablo 8). Tabloya göre altyapı sporcularının büyük çoğunluğu sosyal medyada gördükleri tarihi alanları gezmek istemektedir. Bu bağlamda sporculara sosyal medya üzerinden tarihi mekanların tanıtımının gerçekleştirilmesi sporcuların kültürel miras bilinçlerinin ve farkındalıklarının artırılması, kültürel miras ziyaretlerine teşvik edilmesi bakımından uygun olacaktır.

Tablo 9. Katılımcıların “Sosyal medyada gördüğüm tarihi alanları gezerim” cümlesine yaklaşımlarının dağılımı

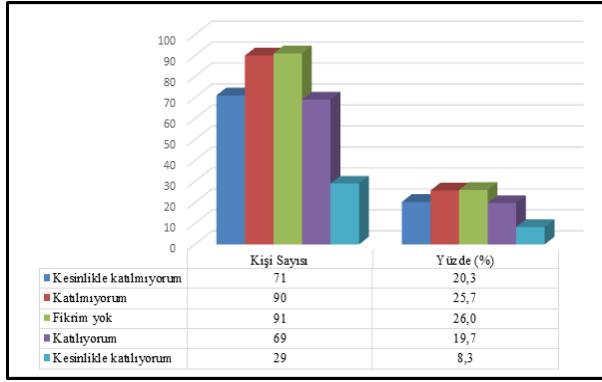
Sosyal medyanın kültür ve kültürel faaliyetlerle ilişkisinin altyapı sporcularındaki yansımalarını belirlemeye yönelik olarak hazırlanan “Sosyal medyada gördüğüm tarihi alanları gezerim” cümlesi için katılımcıların

%8,0'ı “kesinlikle katılıyorum”, %17,7'si “katılıyorum”, %29,1'i “fikrim yok”, %28,3'ü “katılmıyorum”, %16,9'u ise “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğini tercih etmiştir (Tablo 9). Tabloya bakıldığında altyapı sporcularının büyük çoğunluğunun sosyal medyada gördükleri tarihi alanları ziyaret etmedikleri görülmektedir. Tablo 8 ve Tablo 9 birlikte değerlendirildiğinde altyapı sporcularının sosyal medyada gördükleri tarihi mekanları, kültürel mirasları ziyaret etmek istemelerine karşın ziyaret etmedikleri görülmektedir. Bu bağlamda altyapı sporcularının kültürel mirasları ziyaret etme konusunda bilinçlendirilmesine ihtiyaç duyulmakta ve sporcuların kültürel mirasları ziyaret etmesine yönelik çalışmaların gerekliliği ön plana çıkmaktadır.

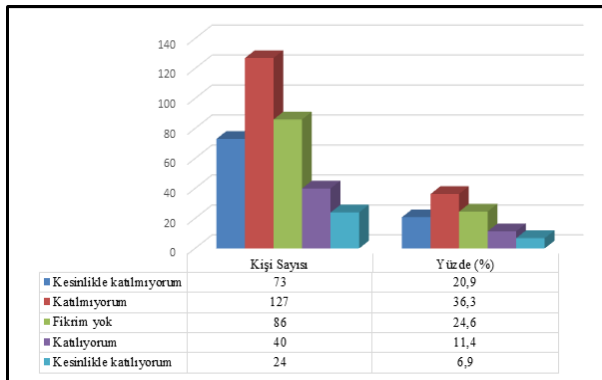
Tablo 10. Katılımcıların “Sosyal medyada gördüğüm kültürel paylaşımları arkadaşlarımla sohbet konusu yapmak hoşuma gider” cümlesine yaklaşımlarının dağılımı

Sosyal medyanın kültür ve kültürel faaliyetlerle ilişkisinin altyapı sporcularındaki yansımalarını belirlemeye yönelik olarak hazırlanan “Sosyal medyada gördüğüm kültürel paylaşımları arkadaşlarımla sohbet konusu yapmak hoşuma gider”, %14,3'ü “kesinlikle katılıyorum”, %32,6'sı “katılıyorum”, %16,6'sı “fikrim yok”, %21,1'i “katılmıyorum”, %15,4'ü ise “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğini tercih etmiştir (Tablo 10). Tabloya bakıldığında altyapı sporcularının sosyal medyada karşılaştıkları kültürel paylaşımları arkadaşlarıyla sohbet konusu yapma konusunda belirgin bir farklılık görülmemesine karşın “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerini tercih eden sporcu sayısının “katılmıyorum” ve “kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerini tercih eden sporcu sayısından fazla olduğu görülmektedir. Bu bağlamda kültürel miraslarla ilgili bilgilerin sosyal medyada yer alması sporcuların kendi aralarında sohbet konusu olmasına katkı sağlayacak ve kültürel miraslarla ilgili bilgiyi gören sporcunun arkadaşlarına bu bilginin aktarılmasına ve onların da farkındalık kazanmasına yardımcı olacaktır.

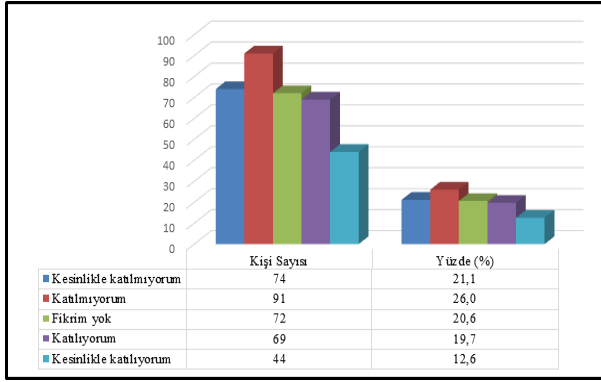
Tablo 11. Katılımcıların “Sosyal medyadan öğrendiğim kültürel etkinliklere katılıyorum” cümlesine yaklaşımlarının dağılımı

Sosyal medyanın kültür ve kültürel faaliyetlerle ilişkisinin altyapı sporcularındaki yansımalarını belirlemeye yönelik olarak hazırlanan “Sosyal medyadan öğrendiğim kültürel etkinliklere katılıyorum” cümlesi için katılımcıların %8,3’ü “kesinlikle katılıyorum”, %19,7’si “katılıyorum”, %26,0’ı “fikrim yok”, %25,7’si “katılmıyorum”, %20,3’ü ise “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğini tercih etmiştir (Tablo 11). Tabloya bakıldığında katılımcıların büyük çoğunluğunun sosyal medyadan öğrendikleri somut ve somut olmayan kültürel mirasları içinde bulunduran kültürel etkinliklere katılmadıkları görülmektedir. Bu bağlamda sosyal medya üzerinden yapılan kültürel miras ve kültürel miras etkinlik tanıtımlarının altyapı sporcularının ilgi alanlarına hitap edecek şekilde hazırlanması altyapı sporcularının sosyal medya aracılığıyla haberdar oldukları kültürel miras ve kültürel miras etkinliklerine daha fazla ilgi göstermeleri konusunda fayda sağlayacaktır.

Tablo 12. Katılımcıların “Sosyal medya-üzerinden kültürel çalışmalar yapan insanlarla tanışırım” cümlesine yaklaşımlarının dağılımı

Sosyal medyanın kültür ve kültürel faaliyetlerle ilişkisinin altyapı sporcularındaki yansımalarını belirlemeye yönelik olarak hazırlanan “Sosyal medya üzerinden kültürel çalışmalar yapan insanlarla tanışırım” cümlesi için katılımcıların %6,9’u “kesinlikle katılıyorum”, %11,4’ü “katılıyorum”, %24,6’sı “fikrim yok”, %36,3’ü “katılmıyorum”, %20,9’u ise “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğini tercih etmiştir (Tablo 12). Tabloya bakıldığında altyapı sporcularının büyük çoğunluğunun sosyal medya aracılığıyla kültürel çalışmalar yapan insanlarla tanışma eğiliminde olmadığı görülmektedir. Sporcuların kültürel miraslar üzerine çalışma yapan kişilerle etkileşime geçmelerinin sporcuların kültürel miras bilgi ve bilinçlerini arttıracakları göz önüne alındığında kültürel miraslar üzerine çalışma yapan kişilerle sporcuları etkileşime geçirecek çalışmaların yapılması uygun olacaktır.

Tablo 13. Katılımcıların “Sosyal medyadan üzerinden kültürel aktiviteler organize etmek isterim” cümlesine yaklaşımlarının dağılımı

Sosyal medyanın kültür ve kültürel faaliyetlerle ilişkisinin altyapı sporcularındaki yansımalarını belirlemeye yönelik olarak hazırlanan “Sosyal medyadan üzerinden kültürel aktiviteler organize etmek isterim” cümlesi için katılımcıların %12,6’sı “kesinlikle katılıyorum”, %19,7’si “katılıyorum”, %20,6’sı “fikrim yok”, %26,0’ı “katılmıyorum”, %21,1’i ise “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğini tercih etmiştir (Tablo 13). Tabloya bakıldığında katılımcıların sosyal medya üzerinden kültürel aktiviteler organize etmek istemedikleri görülmektedir. Sporcuların toplumda göz önünde bulunan kişiler olduğu ve sosyal medya aracılığıyla çok fazla kitleye ulaşabildikleri göz önüne alındığında sporcuların sosyal medya üzerinden kültürel aktiviteler organize etme isteklerinin artırılmasının kültürel miras tanıtımı, bilinçlendirilmesi ve farkındalığının artırılması çalışmalarına katkı sağlayacağı açıktır.

Değerlendirme ve Sonuç

Altyapı sporcularının kültürel miras ilgilerini araştırmak ve sosyal medyada karşılaştıkları kültürel miraslara olan yaklaşımlarını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen araştırmada Türkiye genelinde 7 bölgenin her birinden 50'şer altyapı sporcusu olmak üzere farklı spor dallarından toplamda 350 lisanslı altyapı sporcusuna anket uygulanmış ve anket verileri frekans ve yüzde olarak değerlendirilmiştir. Anket sonuçlarına göre altyapı sporcularının kültürel miraslara ilgi duydukları ve onları ziyaret etmeyi sevdiğikleri görülmektedir. Bu bağlamda altyapı sporcularına kültürel miraslar hakkında bilgi vermenin gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Buna karşın sporcuların spor organizasyonlarına katılmak için gittikleri şehirlerde kültürel mirasları ziyaret etme oranlarının %50'nin altında kaldığı görülmektedir. Bu durum ayrıca sporcuların kültürel miraslara ilgi duymalarına karşın organizasyon içerisinde kültürel miraslara temas edemediklerini göstermektedir. Bu bağlamda altyapı sporcularını kültürel miraslarla buluşturabilmek adına çeşitli fırsatların oluşturulması gerekliliği ön plana çıkmaktadır. Bununla birlikte yapılan araştırma sporcuların kültürel miraslara ilgi duymalarına ve kültürel miraslarla ilgili bilgi kaynaklarına rahatlıkla ulaşabilmelerine rağmen onlar hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını düşündükleri ortaya koymaktadır. Toplumda ön planda yer alan sporcuların kültürel miras bilinçlenmesinin hem sporculara hem de kültürel miraslara katkısı düşünüldüğünde sporcuların kültürel miras farkındalığının artırılmasında sporcuların doğrudan kültürel miras bilgilendirmesi olmaksızın yaşamlarının içerisinde kültürel miras farkındalık çalışmalarının adapte edilmesi gerekliliği öne çıkmaktadır.

Anketten elde edilen veriler altyapı sporcularının kültürel miraslarla ilgili bilgi kaynağı olarak yoğunlukla internet ve sosyal medyayı kullandıklarını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte sporcuların sosyal medyada karşılaştıkları kültürel miraslarla etkileşime geçmek istedikleri görülürken sporcuların bu kültürel miraslarla olan mevcut etkileşimlerinin beklenen düzeyde olmadığı görülmektedir. Bu bağlamda altyapı sporcularının kültürel mirasları ziyaret etme konusunda bilinçlendirilmesine ihtiyaç duyulmakta ve sporcuların kültürel mirasları ziyaret etmesine yönelik çalışmaların gerekliliği ön plana çıkmaktadır. Bu çalışmalar esnasında internet ve sosyal medya gibi kitle iletişim araçlarının kullanımının altyapı sporcularının konu ile ilgili farkındalıklarının artırılmasında etkili olabileceği görülmektedir. Araştırmada sporcuların sosyal medyadan öğrendikleri kültürel etkinliklere katılımlarının az olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Sosyal medya üzerinden yapılan kültürel miras ve kültürel miras etkinlik tanıtımlarının altyapı sporcusu-

larının ilgi alanlarına hitap edecek şekilde hazırlanması altyapı sporcularının sosyal medya aracılığıyla haberdar oldukları kültürel miras ve etkinliklerine daha fazla ilgi göstermeleri konusunda fayda sağlayacaktır.

Aynı zamanda sporcuların sosyal medya aracılığıyla karşılaştıkları kültürel çalışmalar yapan bireylerle tanışma oranlarının düşük olduğu görülmektedir. Sporcuların kültürel miras hakkındaki bilginin artacağı göz önüne alındığında sporcular ile kültürel miraslar üzerine çalışma yapan kişileri etkileşime geçirebilecek çalışmaların yapılması uygun olacaktır. Öte yandan sporcuların sosyal medya üzerinden kültürel etkinlikler düzenleme eğiliminde olmadıkları görülmektedir. Sporcuların toplumda göz önünde bulunan kişiler olduğu ve sosyal medya aracılığıyla çok fazla kitleye ulaşabildikleri göz önüne alındığında bu eğilimin arttırılması toplumda kültürel miras bilincinin arttırılması konusuna katkı sağlayacaktır. Konuyla ilgili önerilerimiz şöyledir:

Sporcuların spor organizasyonları içerisinde kültürel miraslara temas edebilmelerine fırsat tanıyacak şekilde organizasyonun tasarlanması ve bu temasa ortam hazırlayacak etkinlikler yapılması sporcuların kültürel miras farkındalığının arttırılması konusunda faydalı olacaktır. Sporcuların doğrudan kültürel miras araştırması yapmaması göz önüne alındığında sporcuların kültürel miras farkındalığının arttırılmasında yaşamlarına adapte edilebilecek kültürel miras farkındalık çalışmalarının yapılması uygun olacaktır. Bu bağlamda yapılacak çalışmanın internet ve sosyal medyada aracılığıyla gerçekleştirilmesi sporcuların bu kitle iletişim araçlarını yoğun bir şekilde kullanması nedeniyle amaca hizmet edecektir. Sporcuların sosyal medya üzerinden öğrendikleri kültürel etkinliklere katılmadığı göz önüne alındığında sosyal medya üzerinden gerçekleştirilecek kültürel etkinlik tanıtımlarının altyapı sporcularının ilgisini çekecek şekilde tasarlanmaları sporcuların bu etkinliklere katılım oranını arttıracaktır. Sporcuların kültürel miras çalışması yapan bireylerle tanışma oranlarının düşük olduğu ve bu kişilerin sporcuların kültürel miras farkındalığını arttıracacağı göz önüne alındığında sporcularla kültürel miras çalışması yapan bireyleri bir araya getirecek etkinliklerin düzenlenmesi uygun olacaktır. Sporcuların toplumda göz önünde bulunan bireyler oldukları ve yapacakları kültürel miras farkındalık paylaşımlarıyla toplumun kültürel miras farkındalığının arttırılmasına katkı sağlayacakları açıktır. Sporcuların sosyal medya üzerinden kültürel etkinlikler düzenleme eğiliminin olmaması da göz önüne alındığında sporcuları bu etkinlikleri düzenleme ve kültürel miraslarla ilgili paylaşım yapma konusunda teşvik edici çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Kaynakça

- Berk, Oğulcan ve Bayrak, Tamer (2019). “Yıldız Sporcuların Sosyal Medya Etkileşimi”. *Yeni Medya Elektronik Dergi*, 3(3): 226-237.
- Coşkun, Dursun Cam (2019). *Z Kuşağı Mensubu Öğrencilerin Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çetinkaya, Mustafa (2018). *The Role of Social Media on Cultural Heritage Consciousness: A Case Study of Hagia Sophia and Foursquare*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çömlekçi, M. Fatih ve Başol, Oğuz (2019). “Gençlerin Sosyal Medya Kullanım Amaçları ile Sosyal Medya Bağımlılığı İlişkisinin İncelenmesi”. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(4): 173-188.
- Halaç, Hicran ve Bademci, Fikret (2019a). “Sporcuların Kültürel Mirasa Temasının Artırılması”. *II. Dünya Spor Bilimleri Araştırmaları Kongresi (Manisa, 21-24 Mart 2019)*. Manisa, 378-382.
- Halaç, Hicran ve Bademci, Fikret (2019b). “U17 CEV Avrupa Erkekler Voleybol Şampiyonası İçin Konya’ya Gelen Takım Kafilelerinin Kültürel Mirasa Temasının Değerlendirilmesi”. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2): 234-248.
- Halaç, Hicran ve Ulaş, Ebru (2020). “Sosyal Medyada Şile Kalesi Restorasyon Algısı: Instagram Kullanıcıları Üzerine Bir İçerik Analizi”. *Turkish Studies-Social*, 15(6): 3291- 3306.
- Halaç, Hicran; Bademci, Fikret ve Çeliksoy, M. Ali (2017). “TBF Uluslararası U16 Yıldız Erkekler Turnuvası İçin Konya’ya Gelen Takım Kafilelerinin Kültürel Mirasa Temasının Değerlendirilmesi”. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 60: 267-280.
- ICOMOS (2013). *The Burra Charter: The Australia ICOMOS Charter for Places of Cultural Significance*. Australia: ICOMOS.
- Ivey, Bill (2008). *Arts, Inc.: How Greed and Neglect Have Destroyed Our Cultural Rights*. California: University of California Press.
- Sevkan, Murat (2019). *Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanım ve Doyumları Üzerine Bir Saha Araştırması*. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Seyfi, Murat (2017). “Sosyal Medyada Kültürel Sermaye Ölçeği: Ölçek Geliştirme Çalışması”. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(2): 183-194.

- Sullivan, Ann Marie (2015). “Cultural Heritage & New Media: A Future for the Past”. *Review of Intellectual Property Law*, 15: 604–646.
- Turan, İbrahim; Şimşek, Ümit ve Aslan, Hakan (2015). “Eğitim Araştırmalarında Likert Ölçeği ve Likert-tipi Soruların Kullanımı ve Analizi”. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(1): 186–203.
- UNESCO (1972). “Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage”. <https://whc.unesco.org/en/conventiontext/> (Erişim tarihi: 02.05.2021).
- UNESCO (2011). “What is Intangible Cultural Heritage?” <http://www.unesco.org/culture/ich/doc/src/01851-EN.pdf> (Erişim tarihi: 02.05.2021).
- UNESCO (2014). “Medium-term Strategy (2014–2021)”. <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/uis-medium-term-strategy-2014-2021-en.pdf> (Erişim tarihi: 02.05.2021).
- Yakar, İrem vd. (2021). “Kültürel Mirasın Dokümantasyonu Çalışmalarında Farklı Yazılımların Karşılaştırılması: Dikilitaş (Theodosius Obeliski) Örneği”. *Geomatik*, 6(3): 217–226.

“COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri” çerçevesinde aşağıdaki beyanlara yer verilmiştir:

Etik Kurul Belgesi: Bu çalışma Eskişehir Teknik Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik kurulu tarafından onaylanmıştır (Tarih: 31.01.2020, Sayı: 2281).

Çıkar Çatışması Beyanı: Bu makalenin araştırması, yazarlığı veya yayınlanmasıyla ilgili olarak yazarların potansiyel bir çıkar çatışması yoktur.

Katkı Oranı Beyanı: Birinci yazar literatür ve analiz aşamalarında; ikinci yazar tartışma bölümünün zenginleştirilmesi ve makalenin genel düzenlenmesinde katkıda bulunmuştur.

The following statements are made in the framework of “COPE-Code of Conduct and Best Practices Guidelines for Journal Editors”:

Ethics Committee Approval: *This study was approved by Eskişehir Technical University, Social and Human Sciences Ethics Committee (Date: 31.01.2020, Number: 2281).*

Declaration of Conflicting Interests: *The authors have no potential conflict of interest regarding research, authorship or publication of this article.*

Author-Contributions Statement: *The first author is in the literature and analysis stages; the second author contributed to enriching the discussion section and general editing of the article.*